

Vetenskapsrådet

Datum
2016-04-04

Diarienummer
1.1.3-2015-6869

Handläggare
Lars Kloo

Miljö- och Energidepartementet
103 33 Stockholm

Remissyttrande om underlag inför beslut om riktlinjer för forskning och innovation på energiområdet för perioden 2017-2020 (M2015/04264/Ee)

Inledning

Vetenskapsrådet har granskat tillsända dokument, främst Energimyndighetens förslag till strategi 'Helhetssyn är nyckeln', utifrån sitt uppdrag att ge stöd till forskning av högsta vetenskapliga kvalitet inom samtliga vetenskapsområden.

Sammanfattning

Vetenskapsrådet anser att den bakomliggande analysen rörande utmaningar, temaområden och de olika stadierna av forskningens interaktion med samhället är korrekt. Vetenskapsrådet tillstyrker i stort Energimyndighetens rekommendationer och föreslagna insatser. Dock saknar Vetenskapsrådet viktiga komponenter för att Energimyndighetens strategi ska bli verkligt framgångsrik mätt mot det långsiktiga målet att leda Sverige till en energiomställning mot förnybar energi. Vetenskapsrådets synpunkter specificeras nedan.

Vetenskapsrådets synpunkter

Som underlag till Energimyndighetens nya strategi har en serie analyser utförts (sex s k UP-rapporter). Dessa ger en statusbild av respektive område med fokus på energi. Energimyndighetens nya strategi 'Helhetssyn är nyckeln' identifierar fem huvudsakliga utmaningar och formulerar en framtida verksamhet baserad på nio temaområden för att möta dessa utmaningar.

Vetenskapsrådet anser att den bakomliggande analysen rörande utmaningar, temaområden och de olika stadierna av forskningens interaktion med samhället är korrekt. Dock noterar Vetenskapsrådet en avsaknad av viktiga komponenter för att Energimyndighetens strategi ska bli verkligt framgångsrik mätt mot det långsiktiga målet att leda Sverige till en energiomställning mot förnybar energi.

Vetenskapsrådet

Vetenskapsrådet har identifierat ett antal svagheter i den föreslagna strategin:

- Strategin har ett mycket tungt fokus på stöd till demonstratorer, affärsutveckling och innovation och andas en otålighet som inte är förenlig med myndighetens långsiktiga mål. Problemet är att de tekniker som kommer att leda till en framtida energiomställning inte finns idag. Långsiktig forskning borde därför få en betydligt mer framträdande roll i strategin.
- Ledtider upp till 30 år är typiska från det att ett forskningsgenombrott sker till att en robust produkt finns på marknaden. Detta kräver ett stöd som fördelas över *alla* steg i en sådan process. Energimyndigheten måste ta ett tydligt ansvar för hela spektrumet av insatser från grundläggande forskning till innovation och spridning av kunskap i samhället när det gäller energiområdet.
- Energimyndigheten använder sig av kvantitativa mått på framgång när det gäller tidigare stödd verksamhet, i form av citeringsdata och antal patent. Denna analys är behäftad med stora brister, Vetenskapsrådet anser att utvärdering stödd på sakkunniggranskning är den enda metod som ger en korrekt bild av vetenskaplig framgång.
- Energimyndigheten beskriver samarbeten med andra myndigheter och finansiärer. Energimyndighetens uppdrag är dock större än så. Energimyndigheten har ansvaret att nationellt samordna energiforskning på alla nivåer och måste utforma en strategi för detta. Frågan berörs kort i strategin men behöver konkretiseras.
- Energimyndigheten beskriver behovet av en starkare internationell verksamhet. Energimyndighetens ansvar är även här större – de ansvarar för att formulera nationella ställningstagande baserade på saklighet och kunskap när det gäller forskning, innovation mm inom energiområdet, och Energimyndigheten måste göra detta i samråd med berörda myndigheter och finansiärer. Även denna process behöver konkretiseras.
- Även om mål och insatser för kärnkraft inte ska inkluderas i detta dokument så ser Vetenskapsrådet det som angeläget att i detta sammanhang påpeka att kärnkraften kommer att utgöra en brygga i omställningen från traditionell till förnybar energi. Det är därför viktigt att det finns en nationell strategi som verkar för att behålla kompetensen inom

Vetenskapsrådet

kärntekniken under den tidsperiod som det finns behov av sådan kompetens.

Beslut i ärendet har fattats av generaldirektör Sven Stafström i närvaro av förvaltningschef Ann Fust, chefsjurist Anna Hörnlund och enhetschef Jan Bolin, föredragande. I den slutliga handläggningen har huvudsekreterare Lars Kloog deltagit.

Sven Stafström
Generaldirektör

Jan Bolin
*Chef, enheten för styrning
och samordning*